

PAPIEŻ PAWEŁ VI

MOTU PROPRIO

APOSTOLICAE CARITATIS

ustanawiające Papieską Komisję Duszpasterstwa Migrantów i Podróżnych*

Kościół Katolicki powodowany apostolską miłością, nastawiał swoją troskliwą opiekę w kierunku dostarczenia swoim dzieciom tych środków, zwłaszcza duchowych, które zdawały się postulować szczególne okoliczności, dotyczące ludzi, rzeczy i czasów.

Pole zaś, na jakim rozwija się zbawcza działalność Kościoła, poszerzyło się obecnie niepomiernie, kiedy to na skutek niezwykłego rozwoju techniki zostały bardzo ułatwione wszelkiego rodzaju podróże, jak również zacieśniły się wzajemne powiązania obywateli i narodów oraz ożywiły kontakty między ludźmi. Tak więc należy zwrócić uwagę nie tylko na tych, którzy mieszkają w ustalonych granicach parafii lub przynależą do stowarzyszeń lub innych tego rodzaju instytucji, lecz także na tych, którzy z własnej woli lub na skutek jakiejś konieczności opuszczają miejsce zamieszkania. Ponadto dla pogłębienia studium z tej dziedziny należy dociekać — odbywając także narady — jakie są przyczyny i skutki tego zjawiska, a następnie zastanawiać się, w jaki sposób można wesprzeć tego rodzaju podróżujących, by przyczynili się do rozwoju życia świeckiego i religijnego, a od jakich niebezpieczeństw należałoby ich ustrzec. Kościół winien zachęcać do takich zbawiennych poczynań, podejmować je i wiązać ze sobą, aby, na ile to możliwe, stały się dla niego pomocą. Jednocześnie wszakże ma Kościół wyrażać swoją opinię na temat spraw społecznych, gospodarczych, kultury duchowej itp., które zwykły się często łączyć ze wspomnianymi ruchami ludnościowymi.

Biskupi Rzymscy, nasi Poprzednicy, wczuwając się w omawiane tu potrzeby, starali się im zaradzić wedle możliwości, korzystając z pomocy zebrań biskupich, niektórych organizacji międzynarodowych, chrześcijan pojedynczych oraz zrzeszonych w organizacjach. Wystarczy wspomnieć dzieło Piusa XII, który w roku 1952, gdy to po zakończeniu wojny światowej wzmożyły się bardzo ruchy migracyjne, wydał Konstytucję Apostolską

* AAS 62:1970 s. 193-197. Tłum. tekstu według: *Posoborowe prawodawstwo kościelne (dokumenty prawno-liturgiczne)*. Zebrał i przetłumaczył ks. E. Szafrowski. T. 3. Z. 1. Warszawa 1971 s. 48-56. Przypisy tłum. J. Bakalarz TChr.

*Exsul Familia*¹, którą przystosowaliśmy do współczesnych warunków². Tenże Papież, mając na uwadze dobro ludzi związanych z morzem, ustanowił ponadto przy Kongregacji Konsystorialnej, zwanej obecnie Kongregacją Biskupów, Wyższą Radę dla Spraw Migracji³ oraz Międzynarodowy Sekretariat Generalny dla kierowania Dziełem Apostolstwa Morza⁴. Wreszcie tenże nasz poprzednik, dostrzegając nowe potrzeby powierzył w 1953 roku Kongregacji Konsystorialnej zadanie świadczenia duchowej pomocy wiernym, którzy są zatrudnieni w portach lotniczych lub samolotach, a także tym, którzy korzystają z podróży powietrznej. Instytucję tę nazwano „Dziełem apostołstwa nieba lub podróży powietrznej”.

Z kolei Sobór Watykański II skierował pilną troskę na podróżujących, do których zalicza się „bardzo liczne rzesze migrantów, uchodźców i wygnańców, podróżujących statkami czy samolotami, koczowników”⁵.

Idąc za tym wezwaniem, w pełni zgadzającym się z naszym poglądem na tę sprawę, ustanowiliśmy w roku 1965 przy wspomnianej Kongregacji „Międzynarodowy Sekretariat dla kierowania Dziełem Apostolstwa ludów koczowniczych”, celem niesienia pomocy duchowej ludowi nie mającemu stałego miejsca zamieszkania, a także innym ludziom żyjącym w podobnych warunkach, jak np. cyrkowcom lub podejmującym prace sezonowe w ciągu roku.

Wreszcie niedawno Kongregacja dla Spraw Duchowieństwa została powiększona o urząd, którego zadaniem jest dostarczanie pomocy o charakterze religijnym tym, którzy podróżują z racji wyjazdu na wieś, kuracji, pobożności, naturalnego przyzwyczajenia, rozrywki cielesnej, odprężenia duchowego itp. przyczyn. To wszystko objęte mianem turystyki ma na uwadze duże rzesze ludzi, a w dziedzinie społecznej stwarza coś nowego i szczególnego⁶.

Jednakże celem doskonalszego zabezpieczenia pomocy duchowej tym, którzy przebywają z dala od własnych domostw, wydaje się obecnie wskazane wprowadzenie koordynacji i powiązań w zakresie tego rodzaju poczynań i poddanie ich jednemu kierownictwu. Uznaliśmy przeto za słuszne utworzenie Papieskiej Komisji dla opieki duchowej nad migrantami i podróżującymi, podległej Kongregacji Biskupów, a obejmującej wyliczone powyżej dzieła: opieki nad migrantami, Apostolstwa Morza, Apostolstwa Podróży powietrznej, opieki nad turystami, których duszpasterstwo zostało przez Konstytucję Apostolską *Regimini Ecclesiae Universae* przydzielone kompetencji Kongregacji dla Spraw Duchowieństwa⁷.

Organizacja tej Komisji będzie następująca:

1. Funkcję Przewodniczącego pełni Kardynał Prefekt Kongregacji Biskupów, który ma zastępcę w osobie Wiceprzewodniczącego, posiadającego godność biskupią.

¹ AAS 44:1952 s. 649 nn.

² Litt. Apost. *Pastorali migratorum cura*, motu proprio datae. AAS 61:1969 s. 692 nn.

³ AAS 44:1952 s. 692 nn.

⁴ Tamże s. 695.

⁵ *Dekret o pasterskich zadaniach biskupów w Kościele „Christus-Dominus”* nr 18. Por. tamże nr 16. Por. AAS 58:1966 s. 682, 680 nn.

⁶ *Codex normarum*, czyli „*Directorium Generale*” o postudze duszpasterskiej udających się na pielgrzymkę, wydany w 1969 r. AAS 62:1969 s. 631 nn

⁷ 69, 1°. AAS 59:1967 s. 910.

Pomoc świadczy Sekretarz. Ponadto członkami tejże Komisji są: Substytut Papieskiego Sekretariatu Stanu, Sekretarz Urzędu dla Międzynarodowych Spraw Kościelnych, Sekretarze Kongregacji: Biskupów, dla Spraw Duchowieństwa, Zakonów i Instytutów Świeckich, Ewangelizowania Narodów, czyli Rozkrzewiania Wiary, Nauczania Katolickiego oraz Sekretarze: Rady Świeckich, Papieskiej Komisji „Iustitia et Pax” jak również pięciu biskupów diecezjalnych mianowanych przez Papieża. Kardynał Prefekt Kongregacji Biskupów, Substytut Sekretariatu Stanu i Sekretarze wyliczeni jako członkowie, pełnią urząd w omawianej Komisji przez czas wykonywania własnej funkcji. Natomiast funkcja pozostałych członków wygasa z upływem pięciolecia. Jednakże Stolica Apostolska może przedłużyć ich kadencję po upływie pięciolecia.

2. Chociaż Komisja, jak to było powyżej zaznaczone, zależy od Kongregacji Biskupów, to jednak cieszy się pewną autonomią w załatwianiu swoich spraw. Jej zadaniem jest analiza spraw związanych z duszpasterstwem wspomnianych poprzednio podróźnych, podejmowana razem z Krajowymi Konferencjami Biskupimi, które będą realizowały jej zalecenia, mając na uwadze potrzeby i pożytek własnego regionu.

3. Do określonej liczby konsultorów, mianowanych na okres pięciu lat, zalicza się osoby duchowne lub świeckie odznaczające się szczególną biegłością w zakresie spraw migracyjnych.

4. Ponieważ na mocy niniejszego Pisma wygasają uprawnienia udzielone pięciu wspomnianym instytucjom, stąd do Papieża będzie należało przyznanie obecnej nowej Komisji uprawnień, które wydadzą się konieczne lub pożyteczne. Powiązania zaś zachodzące między Kongregacją Biskupów i obecnie ustanowioną przez Nas Komisją winny być dokładniej sprecyzowane w specjalnym Regulaminie. Żywimy przeto głęboką nadzieję, że z działalności tej Komisji, której zostały zlecone nowe i szczególne formy apostołatu, zrodzą się liczne i ważne owoce duszpasterskie oraz, że bardziej ujawni się macierzyńska troskliwość Kościoła, przenikającego potrzeby i znaki czasów, stając się Jego świadectwem, pociągającym skutecznie umysły ludzkie.

Chcemy, aby niniejsze pismo miało moc obowiązującą od dnia, w którym zostało wydane.

Co zaś zostało zarządzone tym pismem wydanym z własnej inicjatywy, to wszystko potwierdzamy, bez względu na jakiegokolwiek przeciwne zarządzenia.

Dan w Rzymie, u św. Piotra, dnia 19 marca, tj. w uroczystość św. Józefa Oblubieńca Najśw. Maryi Panny 1970 r., siódmego naszego Pontyfikatu.

PAP. PAWEŁ VI